

<<persbericht>>

Centra voor leerlingenbegeleiding vullen 16 keer het Sportpaleis!

1 op 3. Dat is het naakte cijfer. Voor 1 op 3 leerlingen in Vlaanderen nam het CLB tijdens het schooljaar 2012-2013 een zorgvraag op. Daarmee vullen we 16 keer het sportpaleis. Eerlijk gezegd, dat is meer dan we zelf hadden verwacht. Voor het eerst kunnen we als sector cijfers voorleggen over onze werking. Een ding is zeker. De cijfers liegen er niet om.

Sinds enkele jaren werken de centra voor leerlingenbegeleiding aan een informaticasysteem dat toelaat om de leerlingen dossiers en de begeleiding digitaal bij te houden. Nu het 'leerlingen administratie- en registratiesysteem' of kortweg LARS in gebruik is, stelt ons dat in staat om een aantal cijfers te verkrijgen over onze werking. Die zetten we graag voor u op een rij.

Kerncijfers CLB-werking 2012-2013

We staken de handen uit de mouwen voor 64% van de leerlingen. Dat zijn er 717.825 van de in Vlaanderen in totaal 1.127.802. In dat enorme cijfer zitten ook de medische onderzoeken waar leerlingen uit bepaalde leerjaren naartoe komen. Los van die medische onderzoeken gingen we voor 371.357 leerlingen in op een zorgvraag. Dat is 1 op 3 leerlingen in Vlaanderen die onze extra zorg nodig hebben. Daarmee vullen we 16 keer het Sportpaleis¹. Gemiddeld treden we voor deze leerlingen 3,15 keer op. Sommige leerlingen kunnen we onmiddellijk helpen, andere leerlingen hebben nood aan meer.

Kijken we naar de inhoudelijke domeinen waarbinnen we werken, dan zien we de volgende verdeling:

Leren en studeren	178.363 16%	Onderwijsloopbaanbegeleiding	175.161 16%
Preventieve gezondheidszorg	620.218 55%	Psychosociaal functioneren	122.903 11%

Aantal unieke leerlingen en % van totaal aantal leerlingen in Vlaanderen

Een vraag of zorg van een leerling omvat uiteraard vaak meer dan een van de zogenaamde domeinen waarbinnen we werken. Zo zal een leerling die een leerstoornis heeft en daarbij hulp krijgt, ook begeleid worden in zijn onderwijsloopbaan en op vlak van psychosociaal functioneren. Het aantal leerlingen bij 'Preventieve gezondheidszorg' ligt erg hoog omdat leerlingen tijdens hun schoolloopbaan verplicht 7 keer op medisch consult komen. In 2012-2013 waren dat er 517.024. Daarbuiten was er voor maar liefst 103.194 (!) leerlingen een vraag of zorg binnen preventieve gezondheidszorg.

Medische consulten:	517.024 46%	Preventieve gezondheidszorg	103.194
		Exclusief consulten	9%

Aantal unieke leerlingen en % van totaal aantal leerlingen in Vlaanderen

Opvallende details:

Bij 139.488 leerlingen ging het over een studiekeuzezorg. Dat kan gaan van informatie of advies op een keuzemoment tot een heel begeleidingstraject bij moeilijke keuzes en overstappen tussen richtingen en onderwijsvormen. 27.511 leerlingen zaten met een zorg over problemen thuis en 43.252 met een zorg over sociale ontwikkeling. Bij 39.247 leerlingen ging het over dyslexie en/of dyscalculie. Voor meer dan 18.000 leerlingen ging de zorgvraag over concentratiestoornissen. Maar liefst 20.418 werden door het CLB (verplicht) begeleid omwille van problematische afwezigheden.

¹ In het Sportpaleis kunnen maximaal 23.000 bezoekers binnen.

Het aanbod van het CLB

Als een zorgvraag bij het CLB terechtkomt, dan zijn er een aantal typische stappen die kunnen genomen worden om de zorg tegemoet te komen. Ook daar hebben we cijfers over.

Het valt op dat we voor maar liefst 58.404 leerlingen een diagnostisch proces doorliepen. Meer dan 50.000 leerlingen werden kortdurend begeleid. In CLB-terminen wil dat zeggen dat we een leerling om een bepaalde reden als een moeilijk studiekeuze of psychosociale moeilijkheden tot 8 keer toe zagen voor een gesprek. Daarnaast is het uiteraard mogelijk dat diezelfde leerling informatie en advies krijgt. De 25.644 leerlingen voor wie een formeel advies of attest is uitgeschreven, zijn leerlingen die een attest kregen voor bijvoorbeeld een overstap naar of binnen buitengewoon onderwijs of GON-begeleiding. Het CLB werkt duidelijk niet op een eiland: voor 46.525 leerlingen werkten we samen met partners uit ons netwerk welzijns- en gezondheidsvoorzieningen.

Onthaal	262.703
Vraagverheldering	174.083
Informatieverstrekking	139.858
Advisering	73.245
Formalisering advies/attest	25.644
Kortdurende begeleiding	50.640
Samenwerking met een netwerk	46.525
Diagnostiek	58.404

Aantal unieke leerlingen voor wie een bepaalde stap ondernomen werd

Met wie werkt het CLB samen?

Uiteraard zijn leerlingen waar het allemaal om draait. We helpen hen verder en zitten daarvoor vaak samen met anderen. Dat de leerling en de school in die cijfers naar voren springen is geen verrassing. CLB'ers zitten regelmatig samen met de schoolinterne leerlingenbegeleiding en leerkrachten. Dat is ook goed: zo kunnen ze samen de schoolomgeving en de zorgbehoeften van de leerling op elkaar afstemmen.

Leerling	597.349
School	363.255
Familie	130.834
Netwerk	64.187
CLB	61.359

Met wie we samen zaten voor aantal unieke leerlingen.

Bekijken we de cijfers meer in detail dan valt op dat moeders een pak meer contact hebben met de centra voor leerlingenbegeleiding dan de vaders: meer dan twee keer zo veel. 114.393 mama's hadden rechtstreeks contact met het CLB tegenover 53.721 papa's.

De behoefte is enorm, de tevredenheid ook, de middelen niet

De cijfers liggen in alle eerlijkheid hoger dan we zelf hadden verwacht. We krijgen zelf vaak signalen uit scholen dat er 'meer' CLB nodig is. We zijn moeilijk bereikbaar (lees: we zijn bezig met een andere leerling/school) en onvoldoende aanwezig in de school. Of dat er meer nood is aan extra zorg. Begin 2008 bleek al uit OPBWO-onderzoek dat de tevredenheid² bij wie ervaring had met het CLB erg hoog ligt. Datzelfde onderzoek toont ook dat schoolpersoneel vindt dat CLB'ers onvoldoende bereikbaar zijn en dat de CLB'er onvoldoende aanwezig is in de school. Ook het OPBW-onderzoek over zorgbeleid op school toont de waardering en de nood aan de dienstverlening van het CLB. Toen het Kinderrechtencommissariaat aan kinderen en jongeren vroegen bij wie ze terecht konden voor hulp, antwoordde 89% spontaan het CLB. Uit de cijfers die we voor kunnen leggen en onderzoeken die eerder gebeurden, blijkt overduidelijk dat er een grote maatschappelijke nood is aan de dienstverlening van centra voor leerlingenbegeleiding.

² 'Tevredenheid in Centra voor leerlingenbegeleiding: ontwikkeling van een instrumentarium', OPBWO-onderzoek in opdracht van de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming.

CLB'ers in cijfers

Vlaanderen telt 1.127.802 leerlingen en 2.748 *voltijdse* CLB'ers. Die 2.748 CLB-medewerkers zijn uiteraard niet allen voltijds bezig met leerlingen te begeleiden. Naast leerlingenbegeleiding doet het CLB ook aan schoolondersteuning. Om kwaliteitsvolle dienstverlening te kunnen bieden, ligt er ook er werk op de plank: kwaliteitszorg, administratie, preventie en veiligheid op het werk, beleidsmatige opdrachten, schoolondersteuning, overleg en netwerk met partnerorganisaties enz. Bovendien krijgen we er uit verschillende beleidsdomeinen opdrachten bij. Dat takenpakket is de laatste jaren overigens erg gegroeid: Integrale Jeugdhulp, bijkomende vaccinaties, schoolondersteuning, ...

Voor de leerlingenbegeleiding werken we in multidisciplinaire teams. Zo'n team bestaat uit een:

- arts
- psychopedagogisch consulent
- maatschappelijk werker
- paramedisch werker (vaak verpleegkundigen)
- psychopedagogisch werker
- intercultureel bemiddelaar (eventueel)
- ervaringsdeskundige in de armoede (eventueel)

Ambt	Percentage van elk ambt
Directeur	2,83%
Administratief werker	2,4%
Arts	8,29%
Consulent	0,24%
Maatschappelijk werker	21,43%
Medewerker	9,06%
Intercultureel bemiddelaar	0,45%
Ervaringsdeskundige	0,008 %
Paramedisch werker	18,89%
Psychopedagogisch consulent	25,69%
Psychopedagogisch werker	10,72%
Totaal	100%

Op die manier kunnen we waar dat nodig is de zorgvraag vanuit verschillende invalshoeken bekijken.

Meer leerlingen = minder begeleiding

De centra voor leerlingenbegeleiding werken met een vaststaande 'gesloten enveloppe'-omkadering. Hoeveel personeelsleden in een bepaald CLB aan de slag kunnen, wordt berekend binnen die omkadering. De procentuele verdeling van die vastgelegde omkadering gebeurt op basis van de telling van 'gewogen leerlingenaantallen'. Niet alle leerlingen wegen even zwaar door. Zo krijgt een leerling buitengewoon onderwijs het gewicht 7 toegekend, een leerling ASO 3e graad telt voor 1. Het aantal gewogen leerlingen dat onder de begeleiding valt van een CLB, bepaalt dus hoeveel procent van de gesloten enveloppe dat centrum krijgt. Sinds 2000 nam het aantal gewogen leerlingen toe met 160.000. Personeel kwam er niet bij. Met andere woorden: hoe meer leerlingen, hoe minder tijd voor leerlingen.

De cijfers spreken ook voor anderen

Dit eerste cijfermatige rapport geeft niet alleen een blik op onze werking, maar ook op waar onze leerlingen mee zitten. Naast deze cijfers zijn er tal van onderzoekers bezig met zich een beeld te vormen van de Vlaamse jongere en wat hem of haar bezig houdt. Hen nodigen we graag uit om met onze cijfers aan de slag te gaan.

De internettensamenwerkingscel of ISC is een informeel overleg van vertegenwoordigers van de drie centrumnetten (vier koepels) van de centra voor leerlingenbegeleiding. De ISC overlegt over actuele beleidsontwikkelingen die de CLB-sector beïnvloeden en neemt sectorale standpunten in. De ISC is ook het aanspreekpunt voor externe partners en legt ook zelf contacten met andere partners uit de welzijns –en gezondheidssector.

Meer informatie? Een gesprek?

Dries Vandermeersch
Voorzitter Raad van
Directies- GO! Centra voor
leerlingenbegeleiding van
het Gemeenschapsonderwijs

0477 23 13 57
02 479 25 05
dries.vandermeersch@
g-o.be

Jef Van De Wiele
Pedagogisch adviseur
CLB – POC OGO
Begeleider Diversiteit CLB
Provinciaal Onderwijs
Vlaanderen

0476 42 83 32
02 514 19 00
Jef.van.de.wiele@
pov.be

Yolande Schulpen
Niveaucoördinator CLB
Onderwijssecretariaat van de
Steden en Gemeenten van
de Vlaamse Gemeenschap

0476 26 72 36
03 206 13 11
yolande.schulpen@
ovsg.be

Stefan Grielens
Algemeen directeur
Vrije-CLB-Koepel vzw

0495 40 09 85
02 240 07 50
stefan.grielens@
vclb-koepel.be

<<einde persbericht>>

De internettensamenwerkingscel of ISC is een informeel overleg van vertegenwoordigers van de drie centrumnetten (vier koepels) van de centra voor leerlingenbegeleiding. De ISC overlegt over actuele beleidsontwikkelingen die de CLB-sector beïnvloeden en neemt sectorale standpunten in. De ISC is ook het aanspreekpunt voor externe partners en legt ook zelf contacten met andere partners uit de welzijns –en gezondheidssector.

Enkele ruwe cijfers

Leren en Studeren	Aantal leerlingen die een beroep deden op het CLB voor dit thema/onderwerp
Leren en studeren – niet nader gespecificeerd	91.612
Leren en cognitie	98.322
<i>Niet nader gespecificeerd</i>	18.482
<i>Algemene ontwikkeling</i>	42.471
<i>Cognitieve ontwikkeling</i>	25.475
<i>Taal- en spraakontwikkeling (buiten medisch consult)</i>	19.455
<i>Dyslexie en dyscalculie</i>	39.247
Werkhouding en aandacht	32.785
<i>Niet nader gespecificeerd</i>	7.643
<i>Werkhouding- en tempo</i>	6.192
<i>Leer- en studiemethode</i>	2.726
<i>Motivatie en uitstelgedrag</i>	4.702
<i>Concentratiestoornissen</i>	18.142

Onderwijsloopbaanbegeleiding	Aantal leerlingen die een beroep deden op het CLB voor dit thema/onderwerp
OLB – niet nader gespecificeerd	44.250
Leerplicht / leerrecht	23.395
<i>Niet nader gespecificeerd</i>	1.729
<i>Problematische afwezigheden</i>	20.418
<i>Tijdelijke schorsingen</i>	1.471
<i>Buitengezet op school (BOS)</i>	1.697
<i>Manifeste onwil</i>	42
Trajectbegeleiding	65.455
<i>Niet nader gespecificeerd</i>	17.643
<i>Instap in kleuteronderwijs/andere instapmomenten</i>	81
<i>Instap in onderwijs en studiekeuze voor anderstalige nieuwkomers</i>	811
<i>Overstap naar/binnen buitengewoon onderwijs (en omgekeerd)</i>	23.321
<i>GON/TON</i>	16.247
<i>Moeilijke keuzes (overzitten etc.)</i>	7.793
<i>Thuisonderwijs, tijdelijk onderwijs aan huis,</i>	640

<i>ziekenhuisscholen, gemeenschapsinstellingen</i>	
<i>Overstap naar/binnen leren en werken (en omgekeerd)</i>	2.363
<i>Trajectverandering buiten scharniermomenten</i>	3.727
<i>Buitenschoolse begeleiding</i>	7.206
Keuzemomenten	74.033
<i>Niet nader gespecificeerd</i>	2.266
<i>Overstap kleuter – lager onderwijs</i>	12.964
<i>Overstap lager – secundair onderwijs</i>	29.299
<i>Overstap naar 2e graad secundair</i>	12.096
<i>Overstap naar 3e graad secundair</i>	5.543
<i>Overstap secundair – hoger onderwijs</i>	10.775
<i>Overstap secundair – andere opleiding dan hoger onderwijs</i>	2.802
<i>Aansluiting arbeidsmarkt</i>	909

Psychosociaal functioneren	Aantal leerlingen die een beroep deden op het CLB voor dit thema/onderwerp
PSF – niet nader gespecificeerd	58.363
Emotionele ontwikkeling	20.822
<i>Niet nader gespecificeerd</i>	14.040
<i>Angstproblemen (vermoeden van stoornis)</i>	3.931
<i>Stemmingsproblemen (vermoeden van stoornis)</i>	3.646
<i>Persoonlijkheidsproblemen (vermoeden van stoornis)</i>	1.111
Sociale ontwikkeling	43.252
<i>Niet nader gespecificeerd</i>	5.661
<i>Aanpassingsproblemen, sociale vaardigheden</i>	2.832
<i>Interactieproblemen met leerkracht(en)</i>	868
<i>Communicatie- en interactieproblemen (ASS)</i>	10.622
<i>Regelvertredend gedrag</i>	6.202
<i>Pesten en gepest worden</i>	6.516
<i>Gedragsproblemen (vermoeden van stoornis)</i>	19.114
Problemen thuis	27.511
<i>Niet nader gespecificeerd</i>	21.864
<i>Opvoedingsaanpak en -vaardigheden</i>	4.116
<i>Verwaarlozing en mishandeling (fysisch en psychisch)</i>	2.030
<i>Interactieproblemen binnen het gezin</i>	3.209
<i>Financieel-materiële problemen binnen het gezin</i>	1.250
Identiteitsproblemen	260
<i>Niet nader gespecificeerd</i>	70

De internettensamenwerkingscel of ISC is een informeel overleg van vertegenwoordigers van de drie centrumnetten (vier koepels) van de centra voor leerlingenbegeleiding. De ISC overlegt over actuele beleidsontwikkelingen die de CLB-sector beïnvloeden en neemt sectorale standpunten in. De ISC is ook het aanspreekpunt voor externe partners en legt ook zelf contacten met andere partners uit de welzijns – en gezondheidssector.

<i>Seksuele geaardheid</i>	106
<i>Cultuur, religie</i>	84
<i>Jongerencultuur, subcultuur</i>	10

<i>Anticonceptie en seksuele gezondheid</i>	643
Taal	80.345
<i>Taal- en spraakontwikkeling</i>	80.345

Preventieve gezondheidszorg	Aantal leerlingen die een beroep deden op het CLB voor dit thema/onderwerp
PGZ – niet nader gespecificeerd	8.613
Lichamelijke ontwikkeling	504.558
<i>Niet nader gespecificeerd</i>	2.164
<i>Groei en pubertaire ontwikkeling</i>	499.335
<i>Mond en tanden</i>	380.274
<i>Houding en bewegingsstelsel</i>	213.426
<i>Zindelijkheid</i>	924
<i>Psychomotoriek</i>	78.888
Somatische problemen en afwijkingen	488.444
<i>Niet nader gespecificeerd</i>	1.842
<i>Neus-keel-oor</i>	26.897
<i>Gehoor</i>	242.551
<i>Visus</i>	457.442
<i>Hart en longen</i>	33.442
<i>Huid</i>	29.013
<i>Endocrinologie</i>	108
<i>Psychosomatische klachten</i>	757
<i>Neurologie</i>	878
Profylactische maatregelen	457.871
<i>Niet nader gespecificeerd</i>	1.574
<i>Vaccinaties</i>	452.555
<i>Luizen</i>	5.649
<i>Besmettelijke ziekten</i>	2.691
Leefgewoonten	202.907
<i>Niet nader gespecificeerd</i>	349
<i>Hygiëne</i>	2.304
<i>Slaapgewoonten</i>	422
<i>Voedings- en eetgewoonten</i>	199.264
<i>Verslaving</i>	1.860
<i>Beweging en sport</i>	265
<i>Fysieke conditie</i>	
Relaties en seksualiteit	3.819
<i>Niet nader gespecificeerd</i>	3.021
<i>Relatievaardigheid</i>	345

De internettensamenwerkingscel of ISC is een informeel overleg van vertegenwoordigers van de drie centrumnetten (vier koepels) van de centra voor leerlingenbegeleiding. De ISC overlegt over actuele beleidsontwikkelingen die de CLB-sector beïnvloeden en neemt sectorale standpunten in. De ISC is ook het aanspreekpunt voor externe partners en legt ook zelf contacten met andere partners uit de welzijns – en gezondheidssector.

Bibliografie

De Centra voor Leerlingenbegeleiding in cijfers. Schooljaar 2012 – 2013.

7 mei 2014

Centra voor leerlingenbegeleiding Internettensamenwerkingscel

Eindrapport OBPWO 09.05 (maart 2012)

Zorgbeleid in het gewoon basisonderwijs en secundair onderwijs in Vlaanderen: kenmerken, predictoren en samenhang met taakopvatting en handelingsbekwaamheid van leerkrachten **Beleidssamenvatting**

Promotor-coördinator: Elke Struyf (Universiteit Antwerpen)

Hoorzitting Commissie Welzijn – Vlaams Parlement – dinsdag 23 april 2013

Toespraak Stefan Grielens, (toenmalig) Voorzitter ISC, Algemeen directeur VCLB-Koepel

Tevredenheid in Centra voor leerlingenbegeleiding: ontwikkeling van een instrumentarium **Samenvatting van de onderzoekopzet, onderzoeksresultaten en aanbevelingen**

In opdracht van de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming (OBPWO 04.02).

Het onderzoek gebeurde onder leiding van prof. dr. Karine Verschuere, Katholieke Universiteit Leuven

De internettensamenwerkingscel of ISC is een informeel overleg van vertegenwoordigers van de drie centrumnetten (vier koepels) van de centra voor leerlingenbegeleiding. De ISC overlegt over actuele beleidsontwikkelingen die de CLB-sector beïnvloeden en neemt sectorale standpunten in. De ISC is ook het aanspreekpunt voor externe partners en legt ook zelf contacten met andere partners uit de welzijns – en gezondheidssector.